

**Læreplan
for
Egeskov
Børnehave og Vuggestue
juni 2010**

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 3
Beskrivelse af Egeskov Børnehave	side 3
Udendørs rammer	side 4
Fysiske rammer	side 4
Børnesyn	side 5
Læringsforståelse	side 5
Læringsmiljø og læringsrum	side 6
Læreplanstemaer	
Sociale kompetencer	side 7
Sproglig udvikling	side 9
Krop og bevægelse	side 11
Natur og naturfænomener	side 13
Kulturelle udtryksformer og værdier	side 15
Overgange	side 17
Børn med særlige behov	side 20
Evaluerings	side 21
Dokumentation	side 21

Indledning:

Folketinget vedtog i 2004, at alle dagtilbud fra 1. August 2004 skal udarbejde pædagogisk læreplan. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring i forhold til seks temaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Sociale kompetencer
3. Sproglig udvikling
4. Krop og bevægelse
5. Natur og naturfænomener
6. Kulturelle udtryksformer og værdier

Derudover skal læreplanen indeholde målbeskrivelse af:

7. Overgange, (fra et dagtilbud til et andet, børnehave til skole)
8. Børn med særlige behov

Inden juli 2010 skal læreplan evalueres og en revideret udgave skal være udarbejdet.

Læreplanen bygger på Viborg Kommunes børne – og ungdomspolitik ”lys i øjnene” hvor det grundlæggende børnesyn indeholder 4 elementer:

- Barnets grundlæggende behov for tryghed og udvikling i fællesskaber.
- Det hele menneske med udvikling af barnets ressourcer og kompetencer.
- Sundhedsfremme der gør barnet i stand til at håndtere de udfordringer livet bringer.
- Hensynet til barnets bedste.

Overordnet skal barnet mødes med anerkendelse, og barnets egen forståelse, erfaringer og ønsker, skal have en central plads i indsatsen omkring barnet.

Beskrivelse af Egeskov Børnehave:

Egeskov Børnehave er en kommunal institution oprettet i dec. 1979 med plads til 40 børnehavebørn. I 1993 blev børnehaven dels renoveret og dels udvidet, så der blev plads til 80 børnehavebørn.

I august 2008 blev børnehaven omdannet til en integreret institution, da den ene børnehavegruppe blev nedlagt og erstattet af en vuggestuegruppe. Således institutionen i dag er normeret 60 børnehavebørn og 16 vuggestuebørn.

Personalenormeringen består af dels pædagoger og pædagogmedhjælper. Vores intention er at der pr. børnegruppe på mellem 20 – 23 børnehavebørn er 2 pædagoger og 1 medhjælper, timetallet kan variere. I vuggestuegruppen er der 2 pædagoger og 2 pædagogmedhjælpere til en børnegruppe på 16 børn.

Derudover vil der, i perioder, være forskelligt ”løst” personale så som virksomhedspraktikanter og, skolepraktikanter tilknyttet grupperne.

Udendørs rammer.

Børnehaven er beliggende i den nord/vestlige del af Bjerringbro med skoven som nærmeste nabo, derudover har vi sportsplads i umiddelbar nærhed, ligesom byen med butikker, bibliotek o.s.v. er i gåafstand fra børnehaven. Vi har mulighed for at tage bus rundt i kommunen.

Legepladsen er beliggende omkring huset, og da her tidligere var skov på hele området, er der bibeholdt nogle gamle træer, der er med til at skabe lidt skovstemning og miljø.

Herudover indeholder legepladsen mulighed for bevægelseslege på mange forskellige måder:

- Boldbane, basketbane
- Klatrestativ med rutchebane
- Svævebane og gynger
- Cykelbane

Herudover er der også mulighed for at lege mere rolige stille lege, vi har forskellige huler, sandkasser, hængekøjer og i det hele taget indrettet små rum i det store. Vi forsøger at skabe forskellige sanseoplevelser på legepladsen. Vi har krukker med blomster og planter, frugt – og bærbuske, bålplads m.m

En del af legepladsen er forbeholdt vuggestue børnene. Denne er afskærmet med hegn omkring, og her er der legetøj – og redskaber, der passer til denne aldersgruppe.

Børnehavens fysiske rammer.

Udover et grupperum til hver af børnehave – og vuggestuegruppen indeholder huset forskellige legerum og værksteder.

Vi forsøger hele tiden at tilpasse rummenes indretning, så de skaber mulighed for at opfylde de behov, der aktuelt vil være i børnegruppen. Fast har vi indrettet:

- Et stort puderum, hvor der hele dagen er rig mulighed for fysisk udfoldelse. Herudover er rummet indrettet med store klodser, forskelligt udformede skumgummipuder, der indbyder til konstruktionslege, hulebyggeri o.s.v.
Puderummet bruges også af alle stuer til gymnastik, rytmik, dans eller mere stille aktiviteter som historielæsning, fortælling og afslapning.
- Fællesareal, med integreret køkken. Indretningen skal gerne afspejle aktiviteterne der her foregår. Her er der mulighed for en lille gruppe børn kan lege med forskelligt legetøj, man kan kigge i bøger, lave puslespil, en gruppe børn og en voksen kan have en aktivitet i gang o.s.v.
Rummet bruges til morgenmadsspising, ligesom det er her måltiderne tilberedes.
- Værksteder som træværksted og tegne/male. Rummenes funktion siger sig selv, men de kan/skal kunne bruges hele dagen, så udover der foregår voksenstyrede aktiviteter her, er der også mulighed for en lille gruppe børn kan "arbejde" med værktøjet, eller det kan bruges som ekstra legerum.
- I Børnehavegrupperne prioriterer vi, at der er forskelligt legetøjs udbud i hvert grupperum. Således har en stue alt hvad der har med Duplo at gøre, en stue har togbane o.s.v. På den måde opfordrer

vi børnene til at bruge hele huset, gå på opdagelse på hinandens stuer, og herved opdage og dyrke venskaber på tværs af grupperne.

Børnehalebørnene er inddelt på 3 aldersintegrerede stuer, der hedder:

- Brumbasser
- Græshopper
- Mariehøns

Vuggestuegruppen hedder:

- Lopper

Pædagogisk arbejder vi ud fra en fastlagt årsplan, hvor aktiviteterne veksler mellem aktiviteter med stuen/gruppen og aktiviteter på tværs af grupperne. I temauger på tværs af grupperne arbejder vi med aldersopdelte grupper.

Vi har valgt denne opdeling, da vi oplever vi herigennem kan tage optimalt hensyn til både det individuelle i barnet som det sociale, lære af hinanden, tage hensyn, hjælpe hinanden.

I temauger kan vi målrette emnet til den specifikke aldersgruppe, hermed mener vi at kunne opnå størst mulig engagement og gejst, ligesom vi oplever børnene danner venskaber på tværs af grupperne. Dette kammeratskab bliver også tilgodeses i dagligdagen idet alle kan gå på opdagelse i hele huset, lege på andre stuer o.s.v.

Børnesyn :

Børn er ikke ens, og skal derfor ikke behandles ens. Vi ser hvert barn som en unik person med sine egne individuelle behov, egne ressourcer og kompetencer.

Med udgangspunkt i dette opfatter vi hvert barn som medspiller i sit eget liv, en værdifuld person hvis kompetencer, ressourcer og færdigheder vi skal være med til at forme og videreudvikle.

Hvert barns trivsel er vigtig, vi tilstræber anerkendende, nærværende og engagerede voksne, der vægter de nære relationer i det daglige arbejde med børnene.

Læringsforståelse:

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, sin forståelse og sine færdigheder.

Læring er en livslang dynamisk proces, der foregår hele tiden, bevidst eller ubevidst, både i relation med andre og alene

Børns læring finder sted overalt: gennem leg, eksperimenter, iagttagelse, gentagelse, succes, fiasko osv.

For at optimere børns lyst til læring er det vigtigt vi tilbyder nogle udfordrende omgivelser og rammer.

Ligeså skal vi gennem tilbud og aktiviteter udfordre børnenes nysgerrighed, for at skabe udvikling, og give lyst til og mod på nye opdagelser og oplevelser.

Læringsmiljø og læringsrum :

Læring sker både gennem spontane oplevelser, leg og ved at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene mulighed for at opleve nyt, fordybe sig og erhverve erfaring.

Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Nedenstående model beskriver hvordan vi opfatter forskellige læringsrum, og hvordan vi, dels i hele indretningen af hus og legeplads, dels i vores pædagogiske hverdag vil prioritere at tilgodese disse forskellige læringsrum.

Kilde: *Basil Bernstein, "de tre læringsrum"*

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børn har høj indflydelse på form og indhold
De voksne har høj grad af indflydelse på form og indhold	1. læringsrum:	2. læringsrum
	Voksenskabt læring Den voksne går foran barnet Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	Voksenstøttet læring Den voksne går ved siden af barnet Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Støtte børns læring gennem samtaler. F.eks. følger børnenes spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på form og indhold		3. læringsrum
		Leg og spontane oplevelser Den voksne går bag ved barnet Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet, f.eks. overvejelser over legepladsens indretning

Vi forventer, vi med udarbejdelse af Børnemiljøvurderingen, får et aktuelt billede af børnenes opfattelse dels af rum og indretning, dels af rummenes funktioner. Dette skulle danne udgangspunkt for en pædagogisk debat om husets muligheder og om hvor og hvordan vi voksne agere i forhold til barn og børnegruppe.

Læreplan for børnehave og vuggestue

Sociale kompetencer

Sammenhæng:	
Sociale kompetencer handler om opleve sig selv som en del af fællesskabet og blive mødt positivt. At kunne indgå positivt med andre mennesker i venskaber, grupper og kulturer i forskellige situationer. Derudover handler det om at kunne vise hensyn, drage omsorg og empati. Disse kompetencer tilegnes og udtrykkes af børn i samspil med hinanden og med voksne.	
Mål barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
• Lære at omgås hinanden med respekt • Lære at sætte grænser for sig selv og sige til og fra • Have et positivt samspil med andre • Føle sig som del af et fællesskab • Lære at vente på tur • Dele legetøj med andre • Drage omsorg for sig selv og andre • Vise hensyn og empati	• Kunne danne nogle meningsfulde relationer med jævnbyrdige • Sætte grænser for sig selv, kunne sige til og fra • Være rumlig og anerkendende • Samarbejde og bruge sin medbestemmelse • Vise hensyn og empati • Drage omsorg for sig selv og for andre
Tiltag At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
• Inddeler børnene i små og store grupper • Involverer andre børn som voksne i samtalen (triangulering) • Praktiserer positive tilkendegivelser og italesætter over for børnene • Hjælper barnet til positive tilkendegivelser – barn / barn • Hjælper i relationen barn / barn • Hjælper barnet til at tage initiativ til samspil	• Skaber tryghed og støtter barnet i at bevæge sig ud i forskellige fællesskaber. • Tilbyder udfordringer og aktiviteter der stimulerer lyst til at lege og lære andre børn at kende • Skaber tid og rum til fordybelse, både i forhold til leg og til planlagte aktiviteter • Laver tema og aktiviteter, hvor børn er opdelt i alder, udviklingstrin og evt. køn. • Er inspirator til forskellige lege og aktiviteter. • Øver barnet i at lytte og respektere det andet barn/de andre børn og kan se muligheder i forskellighederne. • Optræder som rollemodel i forhold til omgangstonen, væremåde m.m.
Tegn At Barnet:	
Vuggestue	Børnehave
• Søger de andre børn • Hjælper andre • Udtrykker glæde • Følger den andens initiativ • Aflæse andre og kommunikere verbalt/nonverbalt • Kan lytte til andre • Kan vente på tur	• Har en eller flere venner som er udviklingsmæssigt jævnbyrdige • Samarbejde med andre om at løse opgaver og realisere deres ideer i fællesskabet. • Indgå kompromis • Tage initiativ til leg med andre og være medskaber af leg i en gruppe

• Kan indgå i planlagte aktiviteter med andre børn og voksne	• Forstår verbal/nonverbal kommunikation, kan aflæse andre mennesker. • Sjældent er i konflikt og kan være en aktiv del af konfliktløsning • Kan indgå i planlagte aktiviteter med andre børn og voksne • Respekterer og accepterer hinandens forskeligheder • Kan lytte til andre og vente på tur • Kan tilsidesætte egne behov og tilgodese andres.
Evaluerings	

Sproglig udvikling

Sammenhæng	
Sproglig udvikling er processen, hvor barnet tilegner sig evnen til at opfatte, forstå og bruge ord til at forstå og kommunikere. Udover det talte sprog spiller skriftsprog, kropssprog og billedsprog også en væsentlig rolle i barnets udviklingsproces. Når børn tilegner sig sprog, er dette knyttet tæt til den konkrete dagligdag. For at barnet kan tilegne sig de ægte begreber, altså for at indholdet i de ord, barnet lærer, bliver korrekt, så er det vigtigt, at sproget knyttes til konkrete erfaringer. At ord og handling knyttes sammen. Børn skal støttes i at udvikle et nuanceret ordforråd, og i at forstå begreber og regler, der gælder for det talte sprog. Sprog skaber kontakt, og evnen til at bruge nuancerne i sproget støtter og fremmer forståelsen af og for andre.	
Mål	
Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
• Hjælpes til at udvikle og udtrykke sig verbalt og nonverbalt • Udvikler nysgerrighed og lyst til at lege med ordene	• Have mulighed for at eksperimentere, lege med ord og lyde • Udvikle og forstå et nuanceret sprog • Udvikle nysgerrighed og interesse for sprogets forskellige udtryksformer (tale-, skrift-, krop- og billede sprog) • Bruge sproget til at sætte ord på egne og andres behov og følelser • Udtrykke ønsker og meninger
Tiltag	
At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
• Gentager barnets ord og sætninger. • Holder rundkredse, hvor vi synger og siger rim og remser. • Støtter barnet i deres verbale og nonverbale sprog bl.a. gennem babytegn, barnets bog, højtlesning m.m., bruger bevidst sproget ved at italesætte gennem ture/oplevelser/aktiviteter/dagligdags rutiner. • Bruger testmateriale f. eks TRAS,	• Tilrettelægger den pædagogiske årsplan, så der indgår forskellige temauger, hvor børnene er opdelt efter alder/udvikling. Her bestemmes emnerne ud fra børnegruppens aktuelle behov, virkelighed og med respekt for barnets aktuelle udviklingstrin • Jævnligt afholder rundkreds i børnegrupperne, hvor bl.a. rim, remser, sang, leg og fortælling er i højsæde. • Bruger barnets bog aktivt gennem hele børnehavelivet, her gives rig mulighed for at snakke om barnets virkelighed, og her er barnet på hjemmebane. • Bevidst bruger sproget i alle de daglige rutiner. Vi sætter ord på daglige handlinger som eks. vis. i garderoben, hvor børnene opfordres til at bede om hjælp, snakke om tøjet, vejret vi skal ud i o.s.v. • Støtter barnet i at bruge sproget i konfliktløsning. • Prioritere højtlesning og fortællinger højt • Prioritere tid til fordybelse og til samtale om det vi møder på vores vej, når vi er på ture,

	udflugter og oplevelser i og omkring børnehaven. • Bruger Testmateriale som TRAS for at få et aktuelt billede af barnets udvikling, ligesom det kan danne udgangspunkt i forældresamtaler.
Tegn Barnet:	
Vuggestue	Børnehave
• Bruger babytegn • Viser interesse og glæde ved sange, rim og remser • Opnår et nuanceret ordforråd • Bruger det talte sprog stadig mere i det daglige, både i kontakten til andre, til behovsopfyldelse, i konflikter, som i almindelig samtale	• Bruger det talte sprog stadig mere i det daglige, både i kontakten med andre, til behovsopfyldelse, i konflikter, som i almindelig samtale. • Viser interesse og glæde ved højtlesning, rundkreds m.m. • Opnår et nuanceret ordforråd • Formår at aflæse andres signaler og agere herefter. • Forstår stadig flere begreber • Har lyst til at lege med ord og lyde, og får en begyndende forståelse af og lyst til at udforske skriftsproget
Evaluerings	

Krop og bevægelse

Sammenhæng	
Børn udvikler i barndommen grundlæggende motoriske evner, der styrker deres forudsætninger for at udvikle sig på alle kompetence områder. Børnehaven/vuggestuen skal bidrage til at styrke børns udvikling af grov og fin motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed. En aktiv brug af vores børnehave, både inde og ude, naturen og nærmiljøet giver muligheder for fysisk udfoldelse og udfordring.	
Mål	
Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
• Have mulighed for at udvikle sin grov - og finmotoriske sans alderssvarende. • Oplever fysisk og psykisk sundhed og velvære. • Oplever glæde ved at være i bevægelse.	• Opleve styrke og glæde ved at være i bevægelse • Have mulighed for at alle sanser stimuleres. • Forstå sammenhængen mellem kost, motion og hygiejne og derved opnå fysisk og psykisk sundhed og velvære • Styrkes i udvikling af fin og grov motorik. • Styrke dets fysiske færdigheder og udholdenhed
Tiltag	
At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
• Sætter fokus på gode vaner som kost, hygiejne, motion, bordskik m.m. • Motiverer og opmunter til bevægelse i hverdagen • Tilbyder aktiviteter som sanglege og bevægelseslege. • Giver børnene adgang til forskellige udfoldelsesmuligheder så som puderum, legeplads, skoven m.m. • Bruger babymassage • Tilbyder forskellige aktiviteter og materialer der stimulerer og bevidstgøre børnene om de forskellige sanser. • Styrke finmotoriske færdigheder bl.a. gennem perler, tegne, puslespil, spisning m.m.	• Sætter fokus i hverdagen på gode/sunde vaner omkring kost, motion, hygiejne, bordskik m.m. • Motiverer og opmuntrer børnene til at bruge deres krop i hverdagen • Bruger forskellige aktiviteter og materialer der stimulerer og bevidstgøre børnene om de forskellige sanser • Giver børnene mangfoldige rammer for kropslige aktiviteter og leg både ude og inde: Ude, så som legeplads, skov og nærmiljøet - Inde, så som puderummet, dukkekrogen, træværkstedet, multirum, gulvplads m.m. • Laver aktiviteter så som; sanglege, bevægelseslege, regellege m.m. • Giver børnene mulighed for – og adgang til at bruge forskellige redskaber, der styrker krop og bevægelse så som, motorikbane, store puder, store klodser, ribber m.m. • Skaber plads til afslapning med f.eks. stille musik, bøger og evt. massage • Styrker finmotoriske færdigheder igennem sysler, spise og garderobe situationer, samt adgang til legesager så

	som lego, jovo, dukketøj, sanglege med fagter m.m.
Tegn Barnet:	
Vuggestue	Børnehave
• Er aktiv og vil være i bevægelse • Bliver mere og mere selvhjulpen • Giver udtryk for kroppens signaler så som sult, træthed m.m. • Af eget initiativ bruger kroppen i lege og aktiviteter	• Er aktiv og vil være i bevægelse • Har lyst og interesse til forskellige tilbud og aktiviteter i dagligdagen • På eget initiativ sætter lege og aktiviteter i gang hvor kroppen bruges • Er selvhjulpen f. eks. i forhold til påklædning, toiletbesøg, spisning • Giver udtryk for kroppens signaler så som sult, tørst, kulde, træthed og kan handle ud fra det • Kan løbe, gynge, cykle, hoppe, klatre, koordinere, balancere m.m. • Kan lide at være i fysisk kontakt med andre • Tør røre ved beskidte ting, f.eks. mudder, • Er opmærksom på sine omgivelser og udviser nysgerrighed ved at undersøge og udforske • Kan genkende fare for sig selv og andre.
Evaluerings	

Natur og naturfænomener

Sammenhæng	
Barnets oplevelser i naturen er en fantastisk mulighed for, at styrke den følelsesmæssige -, menneskelige - og fysiske udvikling. Ved dagligt at bruge naturen som et sted, hvor barnet kan eksperimentere, lege, tumle og udforske er vi også med til, at danne grundlag for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø.	
Mål	
Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
- Opleve naturens forskellige årstider, (varme, kulde, regn.....) - Bruge sanserne i naturen - Opleve forskellighederne i naturen, bl.a. forskellen mellem dyr og planter - Lære at udvise respekt for dyr og planter	- Have mulighed for at udforske, eksperimentere og lege i og med naturen. - Forstå sammenhænge i naturen. - Opnå viden om og respekt for naturen. - Opnå kendskab til årstider. - Opnå kendskab til de fire elementer: ild, vand, jord og luft. - Opleve naturen med alle sanser.
Tiltag	
At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
- Tilrettelægger ture i naturen for både små og store grupper - Prioritere tid til at undersøge, iagttage og sanse naturen	- Bruger naturen hver dag og hele året. Vi prioriterer at komme ud hver dag, uanset vejret. - Gør' brug af vores beliggenhed tæt på skov, idrætsplads m. m. - Indretter legepladsen med mange lege- og oplevelsesmuligheder. - Giver tid til fordybelse. - Tilbyder materiale så som snitteknive, forstørrelsesglas, bøger - Opfordre barnet til at bruge alle sanser ved at: lytte til fuglesang, lægge sig i skovbunden, kravle op og ned ad ujævnt terræn, smage på hvad der er sæson for, soppe i bækken. - Laver spiringsforsøg, mad på bål, snakker om vejrfænomener, lege og eksperimentere med vand, sand og jord. - Opfordrer børnene til at behandle naturen ordentligt, ikke efterlade papir når vi spiser i skoven, samle affald op når man møder det på legepladsen o.s.v. - Opfordre barnet til at respektere dyr og planter, det er dem der lever i og af naturen, så man træder ikke på skovsneglen, brækker ikke grene af træer m.m.
Tegn	

Barnet:	
vuggestue	Børnehave
• Er nysgerrigt og Interesseret i naturen • Tør sanse naturen dvs. Tør føle, høre, se, smage, lugte, osv.	• Udviser respekt for naturen er god ved dyr og planter • Viser glæde ved at komme på ture, legepladsen • Har lyst til at eksperimentere med naturmaterialer, smage på blade og bær, har nysgerrighed overfor insekter, dyr og planter. • Bruger legepladsens muligheder og kan lege over det hele. • Efterspørger det materiale vi har • Opsøger viden om dyr og planter.
Evaluering	

Kulturelle udtryksformer og værdier

EMNE: Sammenhæng	
Kulturelle udtryksformer er et sprog for det vi oplever og sanser. Det er et udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Både den kultur børnene bliver præsenteret for og de udtryk de selv skaber. Vi skal bidrage til at børnene oplever sig som en del af et kulturelt fællesskab. Kultur skal forstås både som de normer, omgangstoner og den skik, der præger os i hverdagen, og som de æstetiske udtryksformer vi oplever og selv skaber.	
Mål Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
• Lære forskellige sange og sanglege • Opleve forskellige traditioner til højtider. • Styrke sin kreativitet - bl.a. ved aktiviteter som tegne og male • Lære farver og former • Høre forskellige historier • Lære rim og remser	• opleve og forstå de traditioner, der knytter sig til årets gang, og til børnehavens dagligdag. • have mulighed for at blive inddraget i dagligdags gøremål; dække bord, holde bordskik og oprydning. • Have mulighed for at tilegne sig de sociale spilleregler og normer • Mulighed for at stifte bekendtskab med musik, litteratur og kunst, og her have mulighed for at være aktivt med i skabende processer. • Mulighed for at finde plads til leg, hvor indtryk og oplevelser kan bearbejdes og hvor legekultur kan overleveres mellem børnene. • Opleve sammenfald/ sammenhæng mellem hjem og børnehave
Tiltag At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
• Deler børnene i mindre grupper, både til aktiviteter og til rundkreds • Synger, bruger sanglege og tilbyder børn at lytte/danse til forskellig slags musik • Bruger årstidens sange og lege • Følger traditioner, tilbyder aktiviteter der naturligt forholder sig til årstidernes traditioner bl.a til jul, fastelavn, påske m.m. • Tilbyder kreative aktiviteter hvor barnet får oplevelser og erfaringer med forskelligt materiale	• tilbyder aktiviteter, der naturligt forholder sig til traditioner som jul, fastelavn og påske • holder fast i børnehavens traditioner; samfundsuge, afslutningsfest, kaffedage, bedsteforældredage og fødselsdage • inddrager børnene i praktiske gøremål, f.eks. at feje, vande blomster, dække bord, rydde op og tømme skraldespande • holder rundkreds, hvor vi synger, leger lege/ sanglege og lærer rim og remser • besøger biblioteket sammen med børnene og låner bøger og læser højt for børnene • bruger musikanlæg og skaber plads til at børnene kan lytte til musik og danse, samt lytte til historier • bruger musikinstrumenter sammen med børnene • tilbyder kreative aktiviteter, hvor børnene får oplevelser og erfaringer med forskellige

	materialer • værdsætter børnekunst og hænger det op i børnehøjde • sørger for at der er tilgængelige materialer til rådighed for børnene • sørger for at der er gode steder at lege og indretter rummene, så de inspirerer til leg • samarbejder med forældrene, så der, for barnet, skabes sammenhæng mellem børnehaveliv og hjemmeliv • snakker med børnene om god tone og er bevidste om, at vi er rollemodeller
Tegn Barnet:	
Vuggestue	Børnehave
• Synger sangene selv • Siger rim og remser • Vælger selv de sange de gerne vil synge • Kender forskel på farver og former • Gerne deltager i kreative tiltag	• Genkender og husker traditioner og højtider; glæder sig eksempelvis til at julebamsen kommer på besøg igen eller at de selv skal "på arbejde" i samfundsugen. • Kender rutinerne og udviser interesse for at deltage i dagligdags gøremål • Synger med på kendte sange • Leger med rim og remser • Kan lide at få læst højt • Vil gerne deltage i forskellige kreative aktiviteter • Opdager/ "ser" den børnekunst vi hænger op, og de kreative udstillinger vi laver • Tegner, klipper, limer mm • Leger og skaber venskaber • Finder ro til at fordybe sig i leg
Evaluerings	

Overgange

Sammenhæng	
Dagtilbud skal i samarbejde med forældre sikre god overgang fra et dagtilbud til et andet samt fra dagtilbud til skole, ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære, Dagtilbuddet skal i samarbejde med skolen og dagplejen/vuggestuen skabe en sammenhængende overgang	
Mål	
Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
- Hurtigst muligt opnås tryghed ved alt det nye - Skønnes udviklingsmæssigt robust og klar til at komme videre i børnehave.	- Hurtigst muligt opnås tryghed ved alt det nye - Opleve overgang fra et dagtilbud til et andet (skole, inst.) som en positiv og god oplevelse - Skønnes udviklingsmæssigt robust og klar til at komme videre i skolesystemet.
Tiltag	
Vuggestue	Børnehave
- Stuen udsender velkomstfolder, med invitation til begyndersamtale. Her afsættes der tid til en pædagog sammen med barn og forældre, kan have rundvisning og en uforstyrret snak omkring den nye dagligdag, indkøring, vaner m.m. - Barnets garderoberum, skuffe m.m. bliver klargjort - Det kan aftales at barnets indkøring sker inden den egentlige startdato, hvis det skønnes at være til barnets bedste. Indkøringen foregår da ved at barnet har nogle besøgstimer i vuggestuen. - Barnets bog udleveres. - Barnet starter, personalet er ekstra opmærksom på barn og forældre, og skal prioritere god tid til snak ved afhentning og aflevering. Den første tid bruges på at barnet føler sig til rette og hurtigt bliver fortrolig med alt det nye. - Efter ca. 3 måneder tilbydes forældrene en samtale omhandlende starten i vuggestuen.	Dagpleje – børnehave - Efter forældre har accepteret tilbud om plads, aftales med pædagoger hvilken stue barnet skal tilbydes plads på. Her kan der være individuelle forhold der skal tages højde for, alder, søskende, kendskab til andre o.s.v. - Stuen udsender velkomstfolder, med invitation til begyndersamtale. Her afsættes der tid til en pædagog sammen med barn og forældre, kan have rundvisning og en uforstyrret snak omkring den nye dagligdag, indkøring, vaner m.m. - Barnet og dagpleje besøger evt. børnehaven - Barnets garderoberum, skuffe m.m. bliver klargjort - Det kan aftales at barnets indkøring sker inden den egentlige startdato, hvis det skønnes at være til barnets bedste. Indkøringen foregår da ved at barnet har nogle besøgstimer i børnehaven. - Barnets bog videregives til børnehaven. - Barnet starter, personalet er ekstra opmærksom på barn og forældre, og skal prioritere god tid til snak ved afhentning og aflevering. Den første tid bruges på at barnet føler sig til rette og hurtigt bliver fortrolig med alt det nye. - Efter ca. 3 måneder tilbydes forældrene en samtale omhandlende starten i børnehaven, her tilbydes ligeledes

	sprog vurdering for barnet. Vuggestue – børnehave • Forældrene tilbydes begyndersamtale. • Selve indkøringen aftales mellem vuggestuen og den aktuelle børnehavestue. • Tilbydes efter ca. 3 måneder samtale om starten i børnehaven Børnehaven – børnehaven • Vi tilstræber at barnet kommer på besøg i den nye institution. Børnehaven – skole • Børnehavens pædagogiske årsplan arbejder med temaer på tværs af stuerne, og her er "maxigruppen" en temagruppe bestående af de 5-6 årlige børn. Udover nogle uger om året i temagruppen er maxigruppen samlet en gang om ugen. Her foregår aktiviteter der er målrettet denne aldersgruppe, og som har lidt "skolepræg" over sig. Maxigruppen har gennem årene oparbejdet nogle faste traditioner, såsom: samfundsuge, overnatning i børnehaven, udflugter. I dagligdagen vil der naturligt være nogle større krav til denne aldersgruppe, ligesom børnene her vil kunne få nogle små ansvarsopgaver. • I løbet af efteråret tilbydes forældrene en skolesamtale. Samtalen omhandler barnets skoleparathed, modenhed og i det hele taget udviklingen generelt. Her aftales ligeledes hvad der evt. kan overleveres til den kommende skole. • I løbet af foråret afholdes overleveringsmøde med skolen og SFO. Ligesom vi besøger skolen og er med her en formiddag. • Op mod sommerferien afholder vi den store skolebørnafslutningsfest hvor alle børnehavebørnene inviteres til en hyggelig aften • I efteråret inviteres "skolebørnene" på besøg i deres gamle børnehaven.
Tegn Barnet	
Vuggestue	Børnehaven
• Hurtigt føler sig tryk ved alt det nye • Hurtigt bliver fortrolig med hverdagen • lærer rutinerne at kende • indgår i relationer barn/barn og	• Barnet hurtigt føler sig tryk ved alt det nye • Hurtigt bliver fortrolig med hverdagen • lærer rutinerne at kende

barn/voksen • Oplever glæde ved at komme i vuggestuen • Og forældrene føler sig trygge ved at komme her, aflevere deres barn og oplever personalet har "tid" til dem.	• indgår i relationer barn/barn og barn/voksen • Oplever glæde ved at komme i børnehaven • Og forældrene føler sig trygge ved at komme her, aflevere deres barn og oplever personalet har "tid" til dem. • Glæder sig til at være i "maxigruppe" • Og forældre og personale er trygge ved at sende barnet videre i skolesystemet.
Evaluerings	

Børn med særlige behov

EMNE: Sammenhæng	
Et barn med særlig behov er et barn der har brug for ekstra og/eller særlig opmærksomhed i en periode, af kortere eller længere varighed, hvor dets trivsel ikke er optimal. Grunden til manglende trivsel kan være mange, det kan være familiemæssige forhold med dødsfald, skilsmisse eller lign., det kan være forbigående eller mere vedvarende udviklingsmæssige forhold så som, sproglige vanskeligheder, mindre psykisk og fysisk handicap. Et barn med særlig behov har brug for at blive mødt på samme måde som alle andre mennesker, det skal føle sig respekteret, og have mulighed for at være en del af et socialt fællesskab.	
Mål	
Barnet skal:	
Vuggestue	Børnehave
• Modtages med anerkendelse, der tages udgangspunkt i dets potentialer og ressourcer • Føle sig værdsat og ligeværdig • Være kendt af hele personalegruppen. Personalegruppen skal kende barnets aktuelle situation og behov	• Modtages med anerkendelse, der tages udgangspunkt i dets potentialer og ressourcer • Føle sig værdsat og ligeværdig • Være kendt af hele personalegruppen. Personalegruppen skal kende barnets aktuelle situation og behov
Tiltag	
At voksne:	
Vuggestue	Børnehave
• Afdækker barnets aktuelle potentialer og ressourcer, og agere ud fra dette • Bruger "den tværfaglige model" • Har et tæt og forpligtende forældresamarbejde • Opstiller handlemuligheder, strategier, og ser på fremtidsperspektiv for barnet • Tilbyder aktiviteter der målrettes barnet. Her prioriteres tid til hjælp, vejledning og støtte af barnet i aktiviteten • Benytter TRAS og Fokusmøder med specialister • Kender ens begrænsninger og ved hvornår der skal søges andre muligheder. Hvornår ophøre vores kompetencer.	• Afdækker barnets aktuelle potentialer og ressourcer, og agere ud fra dette • Bruger "den tværfaglige model" • Har et tæt og forpligtende forældresamarbejde • Opstiller handlemuligheder, strategier, og ser på fremtidsperspektiv for barnet • Tilbyder aktiviteter der målrettes barnet. Her prioriteres tid til hjælp, vejledning og støtte af barnet i aktiviteten • Benytter TRAS og Fokusmøder med specialister • Kender ens begrænsninger og ved hvornår der skal søges andre muligheder. Hvornår ophøre vores kompetencer.
Tegn	
Barnet:	
Vuggestue	Børnehave
• Fortsat er inkluderet i fællesskabet med børn og voksne • Føler sig værdsat • Er glad og tryk ved at komme i vuggestue/børnehave	• Fortsat er inkluderet i fællesskabet med børn og voksne • Føler sig værdsat • Er glad og tryk ved at komme i vuggestue/børnehave
Evaluering	

Evaluering

Refleksion og dialog af læreplaner vil foregå på personalemøder, hvor læreplan er et fast punkt.

Derudover bruges læreplans temaerne ved forberedelse til forældresamtaler, her er barnets aktuelle udvikling en del af den forberedelse der er for børnehavens/vuggestuens personale.

I temauger benyttes smtte modellen i hele planlægnings – og evalueringsprocessen, så her er det naturligt at temagruppen, efter endt tema, evaluerer på emnets indhold, målgruppe o.s.v. Smtte skemaerne opbevares i hver temagruppe mappe, så andre kan have glæde af både planlægningen og evalueringen.

På personalemøder orienteres ligeledes om planlægning for og evaluering af temauger.

Årligt vil der i forbindelse med planlægning af den pædagogiske årsplan naturligt blive evalueret på det forgangne års læreplan, og derefter medtaget hvordan vi fremadrettet kan/skal fokusere på bestemte læreplanstemaer i den nye årsplan.

Dokumentation

Den daglige dokumentation til forældrene:

- Lille referat af dagens gang på opslagstavler ved stuerne
- Opsætning af billeder fra stuens dagligdag, ture o.s.v.
- Informationer, invitationer m.m. opsættes på stuerne opslagstavle.

Er der forhold der gælder for hele huset, bruges centrale opslagstavler eller indgangsdøren til formidling.

Herudover bruges den forældrebestyrede avis, til lidt længere/uddybende referater af hvad der foregår over en lidt længere periode, hvad der rør sig o.s.v. Avisen udkommer 4 x årligt

Nyhedsbreve udsendes når det skønnes aktuelt.

Barnets bog bruges gennem hele vuggestue/børnehave tiden til fotos, små historier fra hverdagen og forskellig kunstneriske indslag.

Som afslutning på børnehave tiden får barnet sin mappe/bog med hjem.

Forskellige former for udstillinger bruges til dokumentation af temagruppernes aktivitet

I personalegruppen arbejdes med dokumentation dels på personalemøder, hvor analyse og tolkning af aktivitets tilbuddene – den pædagogiske hverdag – har en høj prioritet, dels på stuerne, hvor barnets/børnenes aktuelle udvikling og behov bliver synliggjort og debatteret bl.a. på stuemøder.